

Világosvilág

AZ ERDELYI MAGYAR DOLGOZÓK LAPJA

HÍDVERŐK

A háboru hullámai átsaptak rajtunk is. Felrobbantott hidak és gyárak, friss katonasírok, a front pusztításai jelzik mindenütt a borzalmas áradat nyomát. Ki a felelős? Kit okoljunk a történelemért? Lelkiismeretvizsgálat: kinek van s aki károsult, tegye teret legelőször is saját magának a kérdés: vajjon ellenantott-e a szerencsetlen magyar háborús kormányok katasztrófapolitikájának? Vajjon védte-e magyarországi függetlenségét a német haditársaság szemben s tiltakozott-e a háboru ellen akkor, amikor a németek hadiipari lakajai magyar katonákat indítottak el Oroszországba, az ott élő szabad népek leigázására?

Ahol a német seregek jártak s velük a finn, magyar és román katonák, ott kő kövön nem maradt, porrá égtek a falvak és városok s maga a védtelen civil lakosság kétmillió halottat gyászol. Mégis: csoda történt. Apátlan-anyátlan fiúk, asszonyaikat s gyermekeiket vesztett apák állottak össze új haddá s a szabadság tana zúzmusával rontottak rá a hazájukat pusztító idegenekre. A Volgától indultak el s azvartázza, étien-szomjan, de ma itt vannak! Minden emberi elismerésünk elsősorban az övék s akinek tiszta a lelkiismerete, helyén a szíve és józanul gondolkodik, a front napi izgalmai közt is felismeri e marcona nő-sőkben az eljövendő béke s az igazságos ujjáépítés előjseit.

Szállm marsall kurucái után azoké, legyen az elismerésünk, akik a közösvart ért hadiesemények közt egy pillanatra sem veszítették el a fejüket és öntudatosan a helyükre álltak. Oda, ahol szükség volt rájuk mind a vörös hadsereg továbbnyomulása, mind a lakosság nyugalma és ellátása érdekében. Láttuk a városi őrség fehérkarszalagos tagjait az üzemek és klinikák kapujában, ott voltunk a városháza tanács-termében, amikor becsületes együttműködésüket ajánlották fel az intézmények és gyárak kiküldötjei, beszélünk iparos-
gy ujjáépítsék a német víz-
szavonuláskor levegőberöpített betonhidat. Igen ezeket a hidverőket örökre meg fogja jegezni a város közönsége: hidjuk nemcsak a Szamost karolja által, hanem kölcsönös bizalomra kapcsolja össze Erdély fővárosának magyar és román népét is az átvonuló szabadságharcos orosz hadsereggel.

A Vörös Hadsereg lendületesen folytatja előnyomulását Északerdélyben

Utcai harcok Belgrádban

A szovjet tudósító iroda október 16-i jelentése: Október 16-án folyamatosan itgari nyugatra és dél-nyugatra naaseregyünk folyamatosan elnyomulását, amelynek folyamatosan erjoglatra Yarkajkrogsz, Yukul, Pinyin, Miudi, Annaszmuza, Lapszasz, Adieni, Mazcena, Szuamajkalisz, Dalja, Gaiszaragi, Iisi, Bolgunio helységeket, továbbá Lielupe, Aboti és Dajje vasutállomásokat.

Északerdélyben hadseregünk a román hadsereggel együttműködve harcra készen áll a német hadsereg ellen, közte Borsó közönsége s

vasutállomást, valamint Majszin, Felsővisó, Felsőszelénye, Szecsa, Romul, Reics, Szupiai, Reke, Ufánlupos, Magyarapós, Kadna, Rekes, Keora, Bogzana és Csömörle községeket és Majszin, Felsővisó, Alsóvisó, Kacka, Nagyibanda, Egeres állomásokat.

Hadseregünk a jugoszláv nemzeti felszabadító hadsereggel együttműködve megkezdte Jugoszlávia fővárosának, Belgrádnak ostromát. Belgrád elővárosában csapataink 1500 embert fizetel és legénységet foglyul ejtettek.

szabadító csapatokkal és a mi hadseregünkkel szoros összeköttetésben harcban elfoglalták Nis városát és vasuti csomópontot, továbbá Leskovac városát, valamint Lebano, Vranje és Gradića helységeket.

Az arcvonal egyéb helyein felderítő vállalkozások és helyi harcok folytak.

Október 16-án folyamatosan az összes arcvonalakon kilőttünk és megsemmisítettünk 93 német harckocsit, légigépjárműt és a légvédelmi létesítményekkel kilőttünk 57 ellenséges repülőgépet.

Magyarország fegyverszünetet akar kötni

Polgárháboru folyik Magyarországon — Szálasi árulással vádolja Horthyt és tovább akarja folytatni a háborút

CSERNOVIC, október 17. (Tass) A budapesti rádió 16-i jelentése szerint Magyarországon nagyon komoly politikai események mentek végbe. Horthy, Magyarország kormányzója tegnap délután beszédet tartott a rádióban, amelyben bejelentette, hogy Magyarország hajlandó megbeszéléseket folytatni és fegyverszünetet kötni. Kis idő múlva a belügyminiszter közölte, hogy a kormányzó hia eltűnt. A kormány elhalálozott, hogy az összes közigazgatási szervek és a rendőrség a határon minden gépkocsit tartóztasson fel és alaposan kutassa át, tekintet nélkül a benne lévő személyekre.

Ezután a rádióban felolvasták a vezérkar főnökének, Vörös vezérezredesnek a parancsát, amelyben rámutat arra, hogy a kormányzó rádiószózatát nem kell úgy tekinteni, mintha ezzel a háboru be lenne jelezve. „Eddig meg csak a fegyverszünet megkötéséről van szó, — monhaja a rethivas — tenát a fegyverszüneti tárgyalások meg nincsenek lezárva. Ezért a magyar csapatok változatlanul folytatják ellenállásukat minden támadással szemben.”

Eztel korai a budapesti radio Szálasiéknak, a magyar fasizmus vezetőjének beszédét sugározza. Ebből kitűnik, hogy az országban polgárháboru folyik és hogy a rádióállomás a hitleristák kezére került. Szálasi Horthyt Magyarország szövetségesének elárulásával vádolja és megsejtette, hogy Magyarország a jövőben is a hitleri Németország oldalán fogja a háborút folytatni. Szálasi követelte még hallgatóságától, hogy vesse alá magát parancsainak.

emberekkel, akik attól sem riadtak vissza, hogy önkéntes szolgálásban döglött lovakat vonszoljanak el a város utcáiról, megfigyeltük a tüzoltók önfeláldozó munkáját s büszkék vagyunk rá, hogy önszántukból jelentkező lakosok százai a város önkénteseinek vezetésével a frontot át várták egymás

szavonuláskor levegőberöpített betonhidat. Igen ezeket a hidverőket örökre meg fogja jegezni a város közönsége: hidjuk nemcsak a Szamost karolja által, hanem kölcsönös bizalomra kapcsolja össze Erdély fővárosának magyar és román népét is az átvonuló szabadságharcos orosz hadsereggel. Alkalmunk volt őszintén el-

beszélgetni a vörös hadsereg tisztjeivel, megismertük felfogásukat s nyugodtan közölhetjük, hogy a lelkek között is épül a hid. Ma még csak a közszükséglet legfontosabb követelményeiről van szó, vizről és villanyról, kenyérről és húsról, az ujjáépítésnek kétségtelenül a legelső emberi igényeket kell legelőször kielégítenie. A

vörös hadseregnek az az álláspontja, hogy saját földünkön saját magunk hozzuk rendbe dolgainkat. Az őszinte beszélgetések azonban a pillanatnyi követelményeken túl a jövőt is fészkelik s valahányszor a jövőről értekezünk, felvetődnek újra meg újra a múlt nagy tanulságai. A legjobbak mindig is tudták, mindig is hirdették, hogy a szociális igazságtalanságok és a nemzeti torzskodások megszüntetése nélkül komoly és tartós társadalmi berendezkedés lehetetlen s a megüresedett lakosság feláldozható bár mely kalandpolitikának. Nos, éppen e napokban derült ki, hogy szemfényvesztés is volt minden építkezés az alapvető dolgok elrendezése nélkül. Orosz barátaink szavaiból kitetszik, hogy belső ügyeinkben ezekben a nagy, alapvető, lényeges dolgokban sem kívánnak beleszólni, viszont kétségtelen, hogy a vörös hadsereg ittléte s a már közhírré tett szovjet-román fegyverszüneti szerződés egyaránt alkalmas arra, hogy új fejezetet nyissunk Erdély történetében.

Lehet-e ez az új történelmi fejezet más, mint az igazi demokrácia, a népparaltna körszaka? S megvalósíthatják-e ezt az új rendszert mi is, mint magunk az erdélyi dolgozók? S ahol magán a nép határoz, maga a munkás, iparos és földművelő tömeg, kell-e ott felülni továbbra is nemzeti gyűlölködéstől és viszálykodástól? A munkásság a múltban is mindig példát adott a nemzetek kibékítésére. Román munkások küzdtek a román elnemzetlenítő törekvések ellen, hogy megmentsék a magyar munkások kenyereit s magyar dolgozókat állították ki az elmúlt négy év alatt román társaikéért, hogy óvják őket a magyar rendszer sovíniszta önkényétől. Ezt a szép példát, a munkások igazságos nemzetiiségi politikáját kell és lehet majd általánossá tennünk mindenütt Erdélyben, ahonnan Sztalin marsall kurucjai elűzték már a német megszállókat s velük együtt Hitler zsoldosait.

Erdély magyarsága annyi szenvedés után új bizakodással tekint a jövő elé. Tudja, hogy a végső győzelemig segítenie kell a népek szabadságharcát Hitler imperializmusa ellen s kész a vörös hadsereg támogatására. Tudja, hogy a front megpróbáltatásai után saját magának kell elttartania a romákat s újraszerveznie a maga életét. Ezért cselekszik, és tudja azt is, hogy a dolgozók közös érdekei szerint meg kell osztania Erdély minden gondját az itt lakó romáissal. Erre őszintén és becsületesen hajlandó, a tisztviselői viselkedésével szemben a román dolgozók oldalán.

Lelkiismeretvizsgálat ideje van. Rajtunk múlik, hogy a fordulat sorsdöntő napjain kiérdemeljük a boldog jövőt.

Balogh Edjár

Kolozsváron ismét megindul az élet

A városi hivatalok lázasan dolgoznak az élet menetének helyreállításán
Kolozsvár közönsége a háború nyomainak eltüntetésén dolgozik
Kinyitottak a vendéglők, mészárszékek, pékek

Dinamán súlyos és nehéz megpróbáltatásokkal telt napokat élt át Kolozsvár, Erdély fővárosa. Mindnyájan tudjuk ezt s talán senki sincsen közöttünk, akit valami módon meg ne érintett volna a háború szele. Kolozsvár fronttá változott át s minden kolozsvári lakosnak anynyi áldozatot kellett hoznia, mint egy-egy frontkatonának.

Ezeken a súlyos, izgalmas, kemény napokon azonban már túl vagyunk. Az élet megindul, a városi hivatalok megkezdik munkájukat és nyugodtan elmondhatjuk, mindenki igyekszik azon, hogy az élet rendszeres medrébe zökkenjen.

Látogatást tartanak a fontosabb üzemekben és hivatalokban s a szerzett tapasztalatokról az alábbiakban számolhatunk be.

A város újonnan kinevezett polgármestere, a lakosság széles körben elfogadott ismertetés Bányai Tudor tanár, a román antihiszta liga bíráviselő elharcosa, míg alpolgármesterré dr. Dánó János ügyvéd, a Falyak Népe egykori szervezőjét nevezték ki.

A polgármester és helyettese már megkezdte a helyükön maradt tisztviselőkkel a város

hivatalainak működését, úgy, hogy az alapvető munkálatok végrehajtása kisebb zökkenőkkel már megkezdődött. Ugyanakkor a városi hatóságok minden erejükkel azon vannak, hogy a lehetőségek keretein belül eleget tegyenek a katonai kívánalmaknak.

Hidépítés a Vörös Hadsereg támogatásával

A legelső feladat természetesen a közlekedés megindításához szükséges hidépítés volt. Ismeretes, hogy a kivonuló németek felrobbantották a hidakat s többet között ezzel is igen érzékeny veszteséget és kárt okoztak a városnak. Katonai jelentősége a hidak felrobbantásának nem volt, hiszen a számos nem olyan mély, hogy hidak felrobbantásával meg lehetett volna akadályozni a Vörös Hadsereg előnyulását. A hidroplánások egyetlen célja, s ezt itt le kell szögeznünk, rombolás volt. Első feladat a Kádár utcai felrobbantott vasbeton híd helyére egy ideiglenes fahíd építése volt, hogy a lakosság közlekedése a város részei között megindulhasson. A kolozsvári munkásság meg is indította a híd építését a mű-

szaki hatóságok közreműködésével. Tekintettel azonban arra, hogy eszközei nem voltak elegendők a munkálatok végrehajtására, a Vörös Hadsereg egy utászszázalója sietett segítségünkre, akik aztán hamarosan felépítették a szükséges hidat.

Fokozatosan javul az élet mezéi helyzete

A közellátás terén is igen jelentős szervező munka folyik. Így például a kenyér- és húselletés terén már szép eredményeket sikerült elérni. A pékek egyrésze már megkezdte a sütést. Így például október 16-án, 700 kg. kenyeret sütöttek s ez a mennyiség a következő napon jelentékeny mértékben emelkedett. Elsőnek a klinikákat és közüzemeket látják el kenyérrel, de kenyérelosztó üzemeket is létesítettek a város különböző pontjain. Itt félkilós kenyéradagokat osztanak ki. Természetesen a hatóságok elvárják a lakosságtól, hogy csak az jelentkezik kenyérért, akinek arra föltétlen szüksége van. Aki bármilyen kicsi kenyér vagy lisztfartalékkal rendelkezik, azt használja fel, hogy ezzel is könnyítsen a közellátási szervezet zavartalan kiépítésén.

A vagonhidon zavartalanul folyik a vágás és több mészárszék már kinyitott. Ezek természetesen elsősorban a klinikákat és közüzemeket látják el de a mészárszékek a közönség rendelkezésére is állanak. Dolgozik a húsarúgyár is, pillanatnyilag 72 munkással.

A közellátási hatóságok gondoskodtak a vendéglők kinyitásáról s így kedden már kinyitott az Unió, Barabás, Aranycsizma, New-York étterem. Az a fényes, amely egyes vendéglők kirakatában megjelent s amely szerint csak katonákat és közüzemi alkalmazottakat szolgálnak ki, tévedés volt s a vendéglők válogatás nélkül mindekit kiszolgálhatnak.

Megoldódik a víz és a villany kérdése

A víz- és villanyszolgáltatás helyreállítása terén is igen jelentős lépésekkel haladunk előre. A lakosság is tapasztalhatta, hogy a város területén már több helyen van villany s a vízszolgáltatás is számos helyen megindult. Ezen a terén lázas munka folyik s értesülések szerint rövidesen teljesen kielégítő megoldást sikerül megtalálni.

Befejezésül megállapíthatjuk, hogy az élet lassan visszatér Kolozsváron a rendes medrébe. Kolozsvárból, a frontvárosból, lassan ismét a béke városa lesz.

Szerkesztő BALOGH EDGÁR
A szerkesztőség felelő NAGY ISTVÁN
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Brassai utca 7.
Hivatalos órák 8-tól 12-ig.

Feltétlenül szükséges, hogy Románia demokratikussá váljék

Tüntetések Bukarestben Kolozsvár felszabadítása alkalmából

Bukarest, október 14. (Tisz.)
Erdély fővárosának, Kolozsvárnak felszabadítása alkalmából az Egyetemi téren nagygyűlés folyt le. Ezen egyetemesen megjelentek a munkásszervezetek, a szakszervezetek, a hivatalos egyesületek és a parasztszövetség képviselői. A szakszervezetek részéről Apostol György, a szociáldemokrata párt részéről Adrián Dámitru, a kommunista párt részéről pedig Nagy András mondott beszédet.

A szónokok üdvözölték a román hadsereggel együtt Kolozsvárt felszabadító Vörös Hadsereget, de megjegyezték, hogy a hitlerista rablók felett aratandó végső győzelemhez feltétlenül szükséges, hogy az ország demokratikussá váljék és hogy szükséges a mai kormányzati szervek felváltása, mert ezek bebizonyították alkalmatlanságukat és a jószándék hiányát.

A MUNKASSÁG FIGYELMÉBE

A Kolozsvári Szakszervezeti Tanács felhívja Kolozsvár munkásságát, hogy munkába közvetítése érdekében jelentkezzenek az alább felsorolt munkásokhoz az alábbi felsorolt munkásokhoz az alábbi címeken. Mindezenek előtt jelentkezzenek azok a szakmunkások, akik az elmúlt napokban már feliratkoztak. Jelentkezhetnek bárki, tekintet nélkül arra, hogy eddig szervezett, vagy szerveztelen munkás volt-e.

Bipari munkások és munkások: Jászapáti utca 7 szám alatt lévő Állami szakszervezetnél.
Vasutasok és vasútvezetők: Felsővárosi utca 17 szám alatt. Értékelési osztály, fűtési és villanyosztályoknál.
Munkások: Székely utca 33 szám alatt az emeleten. Ugyanott je-

lentkezhetnek és beiratkozhatnak a **sütőipari munkások, szálloda és éttermi munkások** a földszinti Pincérmunkások vezetőségénél.

A jelentkezés nem kötelező, de minden munkás és munkásné sürgős érdeke, hogy a megromlott üzemek és műhelyek, valamint a közellátási közegek minél előbb zavartalanul folytathassák az abba maradt munkát.

A **nyomtatásipari munkásság** az Unió utca 23 szám alatt lévő Gutenberg-utca közelében jelentkezhetnek. A szervezkedési kezdő kezdeti alkalmazzák, a köz- és magán tisztviselők, valamint az értelmiségi munkások bár melyik felsorolt szakszervezet címén érdeklődhetnek a fentebb felsorolt munkások felváltásának érdekében megindult szervezkedési feltételei felől.

A Kolozsvári Szakszervezeti Tanács